

AKTUALNOŚCI BHP

- PRZEPISY Z KOMENTARZEM
- ORZECZNICTWO
- DOKUMENTY BHP
- PYTANIA I ODPOWIEDZI

NUMER
SPECJALNY

BHP W NAJNOWSZYM ORZECZNICTWIE SĄDOWYM

Zawał jest wypadkiem przy pracy tylko w nadzwyczajnych okolicznościach 3

Śmierć pracownika w wyniku zawału serca może zostać uznana za wypadek przy pracy tylko w przypadku wystąpienia szczególnych okoliczności...

Zatrudnienie dla pozorów – kiedy mamy z nim do czynienia 4

Zatrudnienie dla pozorów to takie zatrudnienie, podczas którego pracownik nie wykonuje faktycznie zadań...

Zleceniobiorców trzeba informować o ryzyku zawodowym 5

Osoba zatrudniająca na podstawie umów cywilnoprawnych musi dokonać oceny ryzyka zawodowego tych osób...

Służba bhp musi być zatrudniona na umowę o pracę 7

Zatrudnienie specjalistów ds. bhp na podstawie umów cywilnoprawnych nie realizuje obowiązków ustawowych...

Choroba zawodowa – skutki złe przeprowadzonego postępowania dowodowego .. 8

Brak należyte przeprowadzonego postępowania dowodowego w sprawie o stwierdzenie choroby zawodowej może doprowadzić do uchylenia decyzji wydanej w tej sprawie...

Umowa o dzieło jako efekt specjalnych umiejętności wykonawcy 10

Efekt prac może zostać uznany za przedmiot umowy o dzieło tylko wówczas, gdy do jego wykonania konieczne są indywidualne umiejętności...

Szkolenie dla pracownika należy zaliczyć do jego czasu pracy 12

Jeżeli szkolenie ma charakter obowiązkowy dla pracownika, należy zaliczyć je do czasu pracy...

Zatajenie informacji o stanie zdrowia może być przyczyną wypowiedzenia 13

Pracownik ma obowiązek ujawnienia pracodawcy tylko takich danych osobowych, które zostały wyraźnie wymienione w ustawie...

Śmierć pracownika w miejscu pracy nie zawsze jest wypadkiem ze skutkiem śmiertelnym 14

Wypadek przy pracy ze skutkiem śmiertelnym nie występuje, gdy...

Minimalna temperatura musi być zapewniona w miejscu pracy..... 16

Tylko wymogi technologiczne produkcji pozwalają na odstąpienie od zapewnienia przez pracodawcę minimalnych temperatur...

YNH0068

Masz pytanie? Zapytaj eksperta: aktualnoscibhp@wip.pl

Drogi Czytelniku!

Zapraszam do lektury najnowszego numeru specjalnego publikacji „Aktualności BHP”. W związku z licznymi prośbami przesyłanymi do redakcji zebraliśmy w jednym miejscu najnowsze orzeczenia sądowe dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy. To zarówno wyroki dotyczące zagadnień technicznych (minimalna temperatura w miejscu pracy), wypadków przy pracy (zawał, śmierć pracownika), ale też zatrudnienia (umowa o pracę ze służbą bhp, zatrudnienie dla pozor, umowa o dzieło) czy zleceniobiorców (informowanie o ryzyku zawodowym).

Zapraszam do lektury.

Marek Kalman
redaktor prowadzący

NASI EKSPERCI:

Halina Górska

główny specjalista ds. bhp,
wykładowca przedmiotów zawodowych
z zakresu bhp

Lesław Zieliński

były główny inżynier zarządzania
bezpieczeństwem pracy, rejestrowany
audytor pomocniczy SZBP wg ISRS

Michał Culepa

prawnik, specjalista z zakresu prawa
pracy i ubezpieczeń społecznych,
doświadczony wykładowca
i trener na szkoleniach

Sebastian Kryczka

prawnik, ekspert prawa pracy
oraz kontroli jego przestrzegania.
Były pracownik merytoryczny PIP

Jan Pióro

specjalista w zakresie prawa pracy, biegły
sądowy w dziedzinie bhp przy Sądzie
Okręgowym w Warszawie

Sylwester Bryłka

specjalista ds. bhp, biegły sądowy
z zakresu bhp przy Sądzie Okręgowym
w Bydgoszczy

AKTUALNOŚCI BHP

Kierownik grupy tematycznej:

Alina Sulgostowska

Redaktor prowadzący:

Marek Kalman

Menedżer produktu: **Patrycja Kurzątkowska**

Koordynator produkcji: **Mariusz Jezierski**

Skład i łamanie: **Triograf, Dariusz Kołacz**

Korekta: **Zespól**

Druk: **KRM Druk sp. z o.o., sp. k.**

Nr rejestrowy BDO: **000008579**

Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

ul. Łotewska 9a, 03-918 Warszawa

e-mail: aktualnoscibhp@wip.pl,

www.formularze.wip.pl

Zamówienia: tel. 22 518 29 29, faks 22 617 60 10

NIP: 526-19-92-256

KRS: 0000098264 – Sąd Rejonowy dla m.st.

Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy

Krajowego Rejestru Sądowego

Wysokość kapitału zakładowego: 200.000 zł

© Copyright by Wiedza i Praktyka sp. z o.o.,

Warszawa 2022

Publikacja „Aktualności BHP” wraz z przysługującymi Czytelnikom innymi elementami dostępnymi w subskrypcji (e-letter, WWW i inne) chronione są prawem autorskim. Przedruk i sprzedaż tych materiałów bez zgody wydawcy są zabronione. Zakaz nie dotyczy cytowania publikacji z powołaniem się na źródło.

Publikacja „Aktualności BHP” została przygotowana z zachowaniem najwyższej staranności i wykorzystaniem wysokich kwalifikacji, wiedzy i doświadczenia autorów i konsultantów. Zaproponowane w publikacji „Aktualności BHP” oraz w innych dostępnych elementach subskrypcji wskazówki, porady i interpretacje nie mają charakteru porady prawnej i dotyczą sytuacji typowych. Ewentualne zastosowanie się do nich powinno być skonsultowane z wykwalifikowanym specjalistą lub ekspertem, w celu uwzględnienia indywidualnych okoliczności związanych z daną sprawą, w związku z czym zastosowanie lub wykorzystanie w jakikolwiek sposób informacji zawartych w tych materiałach następuje na własne ryzyko i odpowiedzialność osoby tego dokonującej. Publikowane rozwiązania nie mogą być traktowane jako oficjalne stanowiska organów i urzędów państwowych.

Zawał jest wypadkiem przy pracy tylko w nadzwyczajnych okolicznościach

Śmierć pracownika w wyniku zawału serca może zostać uznana za wypadek przy pracy tylko w przypadku wystąpienia szczególnych, nadzwyczajnych okoliczności towarzyszących świadczeniu pracy. Tak orzekł Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 13 stycznia 2022 r.

Michał Culepa

prawnik, specjalista z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, współpracownik merytoryczny największych wydawnictw prawniczych. Doświadczony wykładowca i trener na szkoleniach

Stan faktyczny

Pan P. był zatrudniony w jednej z jednostek PKP na stanowisku starszego przodownika Straży Ochrony Kolei. Dnia 3 września 2016 r. od rana pełnił służbę jako dowódca patrolu. W trakcie patrolu P. rozdzielił się ze swoim partnerem patrolowym, który poszedł do samochodu służbowego. Partner, gdy odchodził od pojazdu służbowego, zauważył na terenie kolejowym obcy samochód, który nie powinien tam się znajdować. Przed interwencją próbował skontaktować się przez telefon komórkowy z P., ale ten nie odpowiadał. Po interwencji ponownie podjął próbę kontaktu, także bezskuteczną. Podjął więc poszukiwania dowódcy, ale już kilkanaście minut później otrzymał informację od dyżurnego, że pracownik manewrowy znalazł na torach leżącego P., który nie dawał oznak życia. Pobiegnął we wskazane miejsce i podjął próbę reanimacji, wzywając też pogotowie. Jednak po przybyciu karetki lekarz pogotowia stwierdził zgon pracownika. Jak wykazała późniejsza sekcja zwłok, powodem śmierci był ostra niewydolność krążeniowa i obrzęk płuc na tle wcześniejszych dolegliwości kardiologicznych, czego skutkiem był rozległy zawał serca. W tej sytuacji zgon w miejscu pracy nie został uznany za wypadek przy pracy, ze względu na brak nagłości zdarzenia i brak przyczyny zewnętrznej zdarzenia.

Wdowa po zmarłym pracowniku zaskarżyła jednak ustalenia protokołu i udało się jej uzyskać korzystne orzeczenie – sąd prawomocnie sprostował protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy i stwierdził, że śmierć pracownika P. była spowodowana wypadkiem przy pracy. W tej sytuacji wdowa oraz dzieci po zmarłym wystąpiły do ZUS o przyznanie renty rodzinnej wypadkowej. ZUS jednak odmówił wydania decyzji rentowej.

Rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego

Sąd I instancji oddalił odwołanie pani P. Wdowa złożyła apelację, ale tę oddalił z kolei Sąd Apelacyjny w Katowicach.

Uzasadniając orzeczenie SA wskazał, że zgodnie z przepisem art. 3 ust. 1 ustawy z 30 października 2002 r. o ubez-

pieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (ustawa wypadkowa), zawierającym definicję wypadku przy pracy, za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą.

Podkreślenia wymaga, że istotny w rozpoznawanej sprawie element definicji wypadku przy pracy, jakim jest zewnętrzna przyczyna zdarzenia, powinien być przeciwstawiony przyczynom wewnętrznym, tkwiącym w organizmie pracownika, takim jak wady anatomiczne, stany chorobowe, skutki wcześniejszych urazów itp.

W rozpoznawanej sprawie do śmierci doszło w wyniku zawału serca. Taka sytuacja może zostać uznana za wypadek przy pracy tylko w przypadku wystąpienia szczególnych, nadzwyczajnych okoliczności towarzyszących świadczeniu pracy.

Uwaga!

Jednak wykonywanie zwykłych (typowych) czynności przez pracownika – nawet jeżeli wymagają dużego wysiłku fizycznego – nie może być uznane za zewnętrzną przyczynę wypadku przy pracy, gdyż „sama praca” nie może stanowić zewnętrznej przyczyny w rozumieniu definicji wypadku przy pracy, ale może nią być dopiero określona nadzwyczajna sytuacja związana z tą pracą, która staje się współdziałającą przyczyną zewnętrzną.

W rozpoznawanej sprawie nie wykazano takich nadzwyczajnych okoliczności i dlatego orzeczenie I instancji odpowiada prawu.

Wnioski z orzeczenia

Problemy kardiologiczne, jakie ma wielu pracowników (szczególnie mężczyzn), mogą stać się przyczyną wypadku przy pracy, ale muszą wystąpić w szczególnych okolicznościach, nadzwyczajnych, tak aby te okoliczności

mogły być uznane za przyczynę zewnętrzną, która warunkuje wystąpienie wypadku przy pracy.

Sąd Najwyższy w wyroku z 26 września 2017 r. (II UK 422/16) wskazał, że nagły atak chorobowy, samoistne schorzenie, chociażby wystąpiło nagle i w toku świadczenia pracy, nie może być uznane za wypadek przy pracy. Tak samo śmierć pracownika w wyniku zmian w narządzie wewnętrznym dotkniętym schorzeniem samoistnym (np. zawał serca) może zostać uznana za wypadek przy pracy tylko w przypadku wystąpienia szczególnych, nadzwyczajnych okoliczności towarzyszących świadczeniu pracy,

które jako przyczyna zewnętrzna spowodowały zaostrezenie istniejącego już procesu chorobowego (zob. wyrok SN z 16 stycznia 2019 r., I PK 215/17, OSNP 2019/8/98). Jeżeli więc do takiego zdarzenia (zawału) doszło nagle i bez konkretnej, nadzwyczajnej przyczyny, taka sytuacja nie może być kwalifikowana jako wypadek przy pracy i co za tym idzie, członkom rodziny zmarłego pracownika nie mogą przysługiwać świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego.

Podstawa prawna:

- wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 13 stycznia 2022 r. (sygn. akt III AUa 2165/19).

Zatrudnienie dla pozorów – kiedy mamy z nim do czynienia

Zatrudnienie dla pozorów to takie zatrudnienie, podczas którego pracownik nie wykonuje faktycznie zadań w czasie i miejscu oraz pod kierownictwem przełożonego. Celem takiej umowy jest wyłącznie objęcie pracownika ubezpieczeniem. Takie wnioski płyną z najnowszego wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 16 lutego 2022 r.

Marta Wszola

prawnik, absolwentka Wydziału Prawa i Administracji w Szczecinie. W latach 2009–2013 zatrudniona w publicznych służbach zatrudnienia jako specjalista ds. rozwoju zawodowego. Aktualnie związana z administracją samorządową. Autorka licznych publikacji z zakresu prawa pracy oraz prawa turystycznego

Stan faktyczny

Sąd Okręgowy w Łodzi badał sprawę ojca zatrudnionego przez syna na stanowisku pizzermana kucharza. Zatrudnienie kwestionował ZUS, zarzucając jego pozornosc. Organ twierdził, że z zatrudnieniem nie wiązało się wykonywanie pracy, a celem umowy było jedynie objęcie ojca ubezpieczeniem, w związku z planowanym zabiegiem cieśni nadgarstka.

Samo zawarcie umowy to za mało

Jak podkreślił sąd okręgowy, o tym, czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje:

- samo formalne zawarcie umowy o pracę,
- wypłata wynagrodzenia,
- przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki,
- wystawienie świadectwa pracy.

Znaczenie ma natomiast faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy.

Dalej sąd wskazał na wyrok Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2010 r. (sygn. akt I UK 74/10), w którym stwierdzono, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę. Umowa o pracę

nie jest czynnością wyłącznie kausalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy, jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Ważne!

Umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczył pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystał z jej pracy. Strony z góry zakładają zatem, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy (wyrok z 21 maja 2010 r.; sygn. akt I UK43/10).

Brak dowodów na świadczenie pracy

Kierując się powyższymi wyrokami sąd zbadał, czy zatrudniony przez syna ojciec osobiście świadczył pracę pod kierownictwem przełożonego. W ocenie sądu zgromadzony materiał dowodowy wskazuje, że ojciec wykonywał na rzecz syna pewne czynności, ale nie miało to miejsca